

A természetfeletti hit

A hit erénye természetfeletti erény, amely képessé teszi az embert arra, hogy szilárdan ragaszkodjon mindahhoz, amit Isten kinyilatkoztatott.

2013.11.19.

A TERMÉSZETFELETTI HIT

1. A hit fogalma és tárgya

A *hit* az ember válasza az önmagát kinyilatkoztató Istennek (vö. *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 142).

„A hit által az ember teljesen aláveti értelmét és akaratát Istennek. Egész emberi létevel igent mond a kinyilatkoztató Istennek” (A *Katolikus Egyház Katekizmusa*, 143). A Szentírás ezt az emberi választ nevezi a „hit engedelmességének” (vö. *Róm* 1,5; 16,26).

A *hit erénye* természetfeletti erény, amely – értelmét megvilágítva és akaratát ösztönözve – képessé teszi az embert arra, hogy szilárdan elfogadja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, nem azért, mert az önmagában nyilvánvaló, hanem a kinyilatkoztató Isten tekintélye miatt. „A hit elsősorban az ember személyes ragaszkodása Istenhez; ugyanakkor ettől elválaszthatatlanul az Istentől kinyilatkoztatott egész igazság szabad elfogadása” (A *Katolikus Egyház Katekizmusa*, 150).

2. A hit jellemzői

- „*A hit Isten ajándéka, egy Tőle belénk öntött természetfölötti erény (vö. Mt 16,17). Ehhez a hithez szükség van Isten megelőző, segítő kegyelmére*” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa, 153*). A kinyilatkoztatott igazság elfogadásához nem elég az értelem, szükség van a hit ajándékára is.

- *A hit emberi cselekedet*. Noha olyan cselekedet, amelyet egy természetfeletti ajándéknak köszönhetően hajtunk végre, „a hit igazi emberi cselekedet. Sem az ember szabadságának, sem értelmének nem mond ellent hinni Istenben és ragaszkodni a Tőle kinyilatkoztatott igazságokhoz” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa, 154*). A hitben az értelem és az akarat együttműködik az isteni kegyelemmel: „A hit az isteni igazságot az Istentől a kegyelem által ösztönzött akarat parancsára elfogadó értelem cselekedete.”[1]

- *Hit és szabadság.* „Lényeges, hogy az ember hitével szabadon válaszoljon Istennek; ezért akarata ellenére senkit sem szabad kényszeríteni a hit elfogadására. A hit aktusa ugyanis természete szerint szándékos tett” (A *Katolikus Egyház Katekizmusa*, 160).[2] „Krisztus meghívott a hitre és a megtérésre, de semmiképpen nem kényszerített. Tanúságot tett ugyanis az igazságról, de az ellentmondókra nem akarta ráerőltetni” (*ugyanott*).

- *Hit és értelem.* „Bár a hit az értelem fölött áll, mégsem lehet igazi ellentét a hit és az értelem között: ugyanaz az Isten, aki kinyilatkoztatja a titkokat és belénk önti a hitet, adta az emberi szellembe az értelem világosságát; Isten pedig nem tagadhatja meg önmagát, sem igazság nem mondhat ellent igazságnak”.[3] „Ezért bármelyik szaktudomány módszeres kutatása – ha valóban tudományosan és az erkölcsi normák szerint folyik –

igazában soha nem kerül ellentétbe a hittel, mert a földi valóságok és a hit valóságai ugyanattól az Istentől erednek” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 159).

Nincs értelme megpróbálni bebizonyítani a hit természetfeletti igazságait. Ugyanakkor mindig bizonyítható, hogy hamis minden, ami ellent akar mondani ezeknek az igazságoknak.

- *A hit egyházi jellege.* A hit a hívő sajátos cselekedete hívőként, vagyis az Egyház tagjaként. Aki hisz, elfogadja az igazságot, amelyet a Kinyilatkoztatás letéteményét őrző Egyház tanít. „Az Egyház hite megelőzi, szüli, fenntartja és táplálja hitünket. Az Egyház minden hívő Anyja” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 181). „Már nem lehet Isten Atyja annak, akinek nem Anyja az Egyház.”[4]

- *A hit szükséges az üdvösséghez* (vö. Mk 16,16; *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 161). „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid 11,6). „Akik ugyanis Krisztus evangéliumát és az ő Egyházát önhibájukon kívül nem ismerik, de őszinte szívvel keresik Istent, és a kegyelem hatására teljesítik a lelkiismeretük szavában fölismert akaratát, elnyerhetik az örök üdvösséget.”[5]

3. A hihetőség indítékai

„A hit *indítéka* nem az, hogy a kinyilatkoztatott igazságokat természetes értelmünk fényénél igaznak és érthetőnek látjuk. Magának a »kinyilatkoztató Istennek a tekintélye miatt hiszünk, aki nem tévedhet és nem csalhat meg«” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 156).

Mindazonáltal ahhoz, hogy hitünk engedelmessége összhangban legyen az értelemmel, Isten a *hihetőség*

indítékait akarta nekünk adni,
„melyek azt mutatják, hogy a hívő
elfogadás nem a lélek vak
mozdulata”.[6] A hihetőség indítékai
annak biztos jelei, hogy a
Kinyilatkoztatás Isten szava.

A hihetőség indítékai többek között a
következők:

- *Jézus Krisztus* dicsőséges
feltámadása, amely isteni mivoltának
végső jele és szavai igazságának
mindennél biztosabb bizonyítéka;

- „*Krisztus és a szentek csodái* (vö. *Mk*
16,20; ApCsel 2,4)” (*A Katolikus*
Egyház Katekizmusa, 156);[7]

- A Krisztusra vonatkozó vagy a
Krisztustól származó *jövendölések*
beteljesedése (pl. az Úr
kínszenvedéséről szóló jövendölések,
Krisztus jövendölése Jeruzsálem
pusztulásáról) (vö. *A Katolikus*
Egyház Katekizmusa, 156). Mindez a
Szentírás igazságát bizonyítja.

- A keresztény tanítás magasztossága szintén isteni eredetét bizonyítja. Aki figyelmesen elmélkedik Krisztus tanításáról, annak mély igazságában, szépségében és következetességében felfedezhet egy olyan bölcsességet, amely meghaladja az ember képességét arra, hogy megértse és megmagyarázza ki Isten, mi a világ, ki az ember, mit jelent az ember történelme és mi annak transzcendens értelme;

- Az Egyház terjedése és szentsége, termékenysége és fennmaradása „az isteni kinyilatkoztatásnak egészen biztos és mindenki megismerőkéességének megfelelő jelei” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 156).

A hihetőség indokai nemcsak a nem hívő embernek segítenek leküzdeni a hit elfogadásának útjában álló előítéleteket, hanem segítenek annak is, aki hisz, megerősítve őt abban,

hogy ésszerű dolog hinni, valamint eltávolítva őt a fideizmustól.

4. A hit ismerete *A hit ismeret:*

megismertet minket természetes és természetfeletti igazságokkal. A hívő által megtapasztalt sötétség az emberi értelemnek az isteni igazság túláradó fényével szembeni korlátaiból fakad. A hit egyfajta előlege annak, ahogy Istent a mennyben „színről-színre” fogjuk látni (1Kor 13,12; vö. 1Jn 3,2).

A hit bizonyossága: „A hit biztos, biztosabb minden emberi megismerésnél, mert Isten igéjére alapszik, aki képtelen hazudni” (A Katolikus Egyház Katekizmusa, 157).

„Nagyobb az isteni fény által nyert bizonyosság, mint a természetes értelem fényének bizonyossága.”^[8]
Az értelem segít a hitet elmélyíteni. „A hit természetéhez tartozik, hogy a hívő jobban meg akarja ismerni azt, akiben hisz, és jobban meg akarja

érteni azt, amit az kinyilatkoztatott; ezután a mélyebb megismerés nagyobb hitet hoz magával, melyet a szeretet egyre jobban izzít” (A *Katolikus Egyház Katekizmusa*, 158).

A teológia a hit tudománya: az értelem segítségével igyekeznek jobban megismerni a hit által birtokolt igazságokat; nem fényesebbé akarja őket tenni – ami lehetetlen –, hanem érthetőbbé a hívők számára. Amikor az erre irányuló vágy valódi, az Isten iránti szeretetből fakad és az ember ugyanakkor arra is törekszik, hogy egyre közelebb kerüljön Hozzá. A legjobb teológusok mindig a szentek voltak, és ők is maradnak.

5. A hittel következő élet

A keresztény ember egész élete a hit megnyilvánulása kell, hogy legyen. Az életnek nincsen semmilyen része, amelyet a hit ne tudna bevilágítani. „Az igaz a hitből él” (*Róm 1,17*). A hit a szeretet révén működik (vö. *Gal*

5,6), és tettek nélkül a hit halott (vö. *Jak 2,20-26*).

Amikor hiányzik ez az életegység, és hiánya nyilvánvalóvá válik az ember hitével ellentétes viselkedésében, szükségszerűen meggyengül maga a hit is, sőt fennáll a veszélye, hogy elvész.

Állhatatosság a hitben: A hit Isten ingyenes ajándéka. Ezt a felbecsülhetetlen ajándékot azonban el tudjuk veszíteni (vö. *1Tim 1,18-19*). „Ahhoz, hogy élni, növekedni és a végsőig kitartani tudjunk benne, táplálnunk kell a hitet” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 162). Kérnünk kell Istentől, hogy növelje a hitünket (vö. *Lk 17,5*), és hogy tegyen minket „*fortes in fide*” (*1Pt 5,9*), erőssé a hitben. Ehhez Isten segítségével sok hitből fakadó tettet kell végrehajtanunk.

Minden katolikus hívő köteles elkerülni azt, ami veszélybe

sodorhatja a hitét. Többek között el kell kerülnie olyan kiadványok olvasását, amelyek ellentétesek a hittel vagy az erkölccsel – ha a Tanítóhivatal nyilatkozott így róluk, vagy ha a jól képzett lelkiismeret figyelmeztet rá –, kivéve, ha súlyos ok indokolja elolvasásukat és fennállnak az ahhoz szükséges körülmények, hogy az olvasmány ne ártson a hívőnek.

A hit terjesztése. „Ha világot gyűjtanak, nem rejtik a véka alá, hanem a tartóra teszik (...) Ugyanígy a ti világosságotok is világítson az embereknek” (Mt 5,15-16). Azért kaptuk a hit ajándékát, hogy továbbadjuk, nem azért, hogy elrejtsük (vö. *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, 166). A szakmai munka során sem lehet eltekinteni a hittől.

[9] A társadalom teljes életét át kell itatni Krisztus tanításával és szellemiségével.

*Francisco Díaz Bibliográfia: A
Katolikus Egyház Katekizmusa,
142-197*

Ajánlott irodalom:

Szent Josemaría: Isten barátai –
„Hitből fakadó élet” című homília,
190-204

[1] AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa
Theologiae*, II-II, q.2, a.9

[2] Vö. II. VATIKÁNI ZSINAT:
Dignitatis humanae kezdetű
deklaráció, 10; CIC, 748. kánon, §2

[3] I. VATIKÁNI ZSINAT: DS 3017

[4] SZENT CIPRIÁN: *De catholicae
unitate Ecclesiae*, PL 4,503

[5] II. VATIKÁNI ZSINAT: *Lumen
gentium* kezdetű dogmatikus
konstitúció, 16

[6] I. Vatikáni Zsinat: DS
3008-3010; *A Katolikus Egyház
Katekizmusa*, 156

[7] A Szentírás mint teljes mértékben megbízható történelmi forrás értéke szilárd bizonyítékokkal támasztható alá: ilyen például a kora (az Újszövetség számos könyvét nem sokkal Krisztus halála után írták, ami tanúskodik értékéről), vagy a tartalmi elemzése (amely a tanúságtételek igazságát támasztja alá).

[8] Aquinói Szent Tamás: *Summa Theologiae*, II-II, q.171, a.5, ad 3

[9] Vö. Szent Josemaría: *Út*, 353